

Vullnet ISENI

**NDIKIMI I FAKTORËVE TË HUAJ MBI NGJARJET
AKTUALE DHE GJENDJA E SIGURISË NË RSFJ SIPAS
KËNDVËSHTRIMIT TË SEKRETARIATIT FEDERAL
PËR PUNË TË BRENDSHME**

Abstrakt:

Sipas dokumentit sekret Jugosllavë, hartuar nga Sekretariati Federal për Punë të Brendshme në Beograd, në prill të vitit 1990, gjerësia e fushës së veprimtarisë, shumëllojshmëria e përmbajtjes, formës, metodës dhe mjeteve të përdoruara në veprimtarinë e faktorit të huaj në Jugosllavi, përshinë pjesëmarrjen e një numri të madh subjektesh si bartës dhe pjesëmarrës në këtë veprimtari. Në këtë rol shfaqen shërbimet e huaja të inteligjencës nga Amerika, Gjermania, Italia, Mbretëria e Bashkuar, Shqipëria, Rumania si dhe vende e tjera që veprojnë nga qendrat e tyre jashtë vendit, përmes përfaqësive diplomatike dhe përfaqësuesve të tjerë në institucione të ndryshme shtetërore dhe para shtetëror. Shërbimet e huaja të inteligjencës përmes agjentëve të tyre janë thelbi bazë i armikut të brendshëm ose më saktë të jashtëm, duke i përdorur marrëdhëniet dypalëshe dhe shumëpalëshe, bashkëpunim brenda grupeve të ndryshme ekonomike si dhe institucioneve e tjera të specializuara. Shërbimet perëndimore operojnë në mënyrë aktive nga 25 qendra të huaja, në të cilat punojnë 58 oficerë të inteligjencës. Nga Shqipëria aktualisht ka 19 qendra, 60 oficerë të inteligjencës dhe 37 agjentë në drejtim të Jugosllavisë. Veprimtaria e shërbimit shqiptar zhvillohet në dy drejtime kryesore: Qendrat e sigurimit Tiranë, Shkodër, Tropojë, Kukës, Peshkopi, Pogradec, Korçë dhe përfaqësitë diplomatike shqiptare në Stamboll, Vjenë, Romë, Bon, Paris, Bruksel, Stokholm, Nju Jork, Sofje, Varshav dhe Bukuresht. Qëllimi i Republikës Popullore të Shqipërisë, respektivisht i ambasadorëve të Shqipërisë, po ashtu edhe ambasadori në Beograd në çdo takim me përfaqësuesit e vendeve tjera e paraqesin çështjen e Kosovës, shqiptarët që jetojnë në viset e tjera të Jugosllavisë, se si aparati shtetëror po përdorë dhunë ndaj qytetarëve shqiptarë etj.

Të gjitha qendrat përmes agjentëve të tyre e ndjekin situatën në Lidhjen Komuniste të Jugosllavisë situatën në Kosovë, Kroaci, Slloveni dhe në Armatën Popullore të Jugosllavisë. Sipas Mate Mesterovic, pas takimit që kishte në Shtetet e Bashkuara të Amerikës, qëndrimi i administratës amerikane konfirmoi korrektësinë e idesë së tij për domosdoshmërinë e bashkëpunimit në mes të kroatëve, shqiptarëve dhe sllovenëve jashtë dhe brenda me qëllim të shpërbërjes së Jugosllavisë dhe nevojës për ndarje paqësore nga serbet. Edhe emigracioni shqiptar, respektivisht lëvizjet e ndryshme në Evropë, Amerikë e gjetiu në masë të madhe ndikuan në ngritjen e çështjes shqiptare në Kosovë dhe pozitën e shqiptarëve në RSFJ, të kryesuar nga Xhafer Shatri e Emin Fazliu. Për t'i arritur qëllimet, pa ndërprerë dërgonin materiale deri te OKB-ja, Parlamenti Evropian, Departamenti për të drejtat e njeriut, etj. Komuniteti shqiptar në Amerikë përmes senatorëve dhe kongresistëve si Dio Gardi, Dol, Reigel, Bromfeld, etj., arriti në prezantimin e rezolutës në Kongresin Amerikan për mbrojtjen e shqiptarëve në RSFJ.

Fjalët kyç: *Agjent, shërbim, përfaqësi diplomatike, Jugosllavi, Kosovë etj.*

Shërbimet e inteligjencës në drejtim të Jugosllavisë veprojnë nga disa vende, respektivisht në bazë të dokumentit ndahen në këtë mënyrë: Shërbimet nga SHBA, shërbime nga vendet e shteteve evropiane, nga shtetet e Evropës lindore dhe shërbime nga shtetet arabe.

Shtetet e Bashkuara të Amerikës

Shërbimi Informativ Amerikan (më tej ShIA) vepron kundër vendit tonë nga qendra e saj në ShBA, nga territori i disa vendeve të Evropës Perëndimore: Bon, Munih, Frankfurt, Garnish Partenkirshen, Vjenë, Graz, Salzburg, Trieste, Romë, Selanik dhe Athinë dhe nga disa përfaqësi të tyre diplomatike në vende joevropiane.

Qendrat ShIA-s, nga ShBA-ja operojnë në vendin tonë nëpërmjet institucioneve zyrtare dhe gjysmëzyrtare, kompanive dhe korporatave të ndryshme, si dhe individë që banojnë në vendin tonë për arsye të ndryshme. Rolin e bartësve të këtij aktiviteti e kanë persona të Departamentit të Shtetit, Kongresit Amerikan, gazetarë amerikanë të

akredituar në mënyrë të përhershme ose të përkohshëm në vendin tonë, përfaqësues të kompanive të ndryshme amerikane, ekspertë për Evropën Lindore dhe Jugosllavi, si dhe persona nga struktura të tjera që në baza të ndryshme, banojnë në vendin tonë dhe krijojnë kontakte me qytetarët tanë, nga të cilët në veçanti duhet të theksohen takimet e liderëve të rinj të partive të reja të njohura jugosllave si takime veçanërisht të njohura nga Jugosllavia, të një perspektive sigurie.

Aktivitetet e ShIA-s nga disa vende të Evropës Perëndimore kryhen nga qendrat lokale operative dhe radio¹, bazat e Ushtrisë Amerikane dhe Flotës së 6-të, si dhe zyrat e përfaqësive shkencore dhe ekonomike të ShBA-së të vendosura në qytetet e sipërpërmendura. Nga këto qendra sillen në mënyrë legjendare në vendin tonë agjentë të inteligjencës ShIA-s, mbahen lidhje me agjentët në Jugosllavi, bëhen përgjime elektronike, sulme ndaj qytetarëve tanë etj. Në përfaqësitë diplomatike amerikane në vende të ndryshme joevropiane, u identifikuan rreth njëzet informatorë që vepronin ndaj diplomatëve tanë apo emigrantëve nga Jugosllavia. Gjithashtu u konstatua se ShIA e ka qendrën e saj në Ambasadën Amerikane në Romë, e cila deri para disa vitesh mbante në linjë një agjent nga Jugosllavia (i dënuar për spiunazh). Objektivat e sulmeve të ShIA-s janë më së shpeshti diplomatët dhe gazetarët tanë, drejtuesit e biznesit, punonjësit publikë dhe të kulturës. Ato u drejtohen kryesisht njerëzve më të rinj dhe më premtues profesionalisht. Ekspozentët e ShIA-s kohët e fundit kanë treguar interes të veçantë për marrëdhëniet ndëretnike dhe ndër-republikane në Jugosllavi, situatën në Kosovë, APJ-në si faktor koheziv në shoqëri, shanset e Ushtrisë Popullore Jugosllave për të “mbetur në pushtet”, dhe marrëdhëniet e Jugosllavisë me BRSS dhe disa vende të paangazhuara, Iraku dhe Libia, veçanërisht Irani.

Përfaqësuesit diplomatikë dhe konsullorë amerikanë po studiojnë me shumë zell alternativën politike jugosllave dhe kanë takime të shumta me përfaqësues të lëvizjeve dhe partive të sapo themeluara. Ata organizuan takime me: K. Cavoski, N. Popov, M. Nikolic dhe Dr. B. Spadijev. Ata i premtuan ndihmë materiale edhe përfaqësuesit të

¹ Është vërtetuar se janë dy qendra të përhershme të inteligjencës që janë të drejtuara ndaj Jugosllavisë, në Evropën Perëndimore (Nga Frankfurti dhe Athina) të cilat ruajnë një konstante, lidhje me agjent në Jugosllavi.

partisë themeluese, Kuvendit Demokratik të Istrias, Nenad Kalebiq. Ambasadori Warren Zimmermann më 23 shkurt të vitit të kaluar, ftoi në rezidencën e tij përfaqësuesit e Partisë Demokratike - K. Cavoski, D. Micunovic, S. Inica, Dj. Ninkoviq, V. Koshtunica, V. Ognjanoviq. Me rastin e vizitës së Lawrence Eagleburg në Jugosllavi më 26 shkurt të këtij viti, u organizua një diskutim me qytetarë jugosllavë të interesuar për reforma politike, si dhe me përfaqësues të grupeve alternative nga e gjithë Jugosllavia, me qëllim që të mësohen mendimet e tyre për perspektivat e pluralizmit politik në Jugosllavi. Me atë rast, personalitetet e ftuara prezantuan programet e partive të tyre. Të pranishëm ishin: P. Milic, B. Sekulic, S. Goldstein, V. Sheks, V. Suroji, I. Rugova, D. Budimski, N. Stokovski, M. Pekovic, J. Danilovic, V. Pesic, V. Dimitrijevic, T. Petovar, P. Jamberg, Kristan dhe D. Veselinovic.

Konsulli tregtar i SHBA Douglas Grene ka folur së fundi me Franjo Tuxhman, kohët e fundit, përfaqësuesit e diplomatik në ShBA janë përfshirë veçanërisht në organizimin e takimeve dhe seminareve të ndryshme me përfaqësues të partive politike alternative. Në këtë drejtim është paralajmëruar edhe ardhja e përfaqësuesve të Institutit Nacional Demokratik Amerikan, të cilët më herët kanë pasur kontakte me disa parti politike alternative në Slloveni dhe Kroaci. Është planifikuar që në Universitetin e Zagrebit përmes prof. Zvonimir Separevic të organizojnë një seminar “Zgjedhjet, si t’i qasemi opinionit publik, fushatave, masmedias, sjelljes së votimit dhe partive politike”. Si ligjërues në këtë seminar përfshihen përfaqësues të Komisionit Federal të Zgjedhjeve, Richard Bond, anëtar i fushatës presidenciale të Bushit dhe “Komisioni Bakerit”, Paul Duka, etj. Më 8 mars u organizua në Zagreb një seminar mbi strukturat alternative politike nga përfaqësues të “Institutit Nacional Demokratik” nga ShBA-ja, ku morën pjesë përfaqësues të Partisë Socialdemokrate të Sllovenisë DEMOS, Partia liberale e Sllovenisë, nga Kroacia, përfaqësues nga Aleanca Social liberale Kroate, Partia Social Demokrate e Kroacisë, pastaj grupi i sektorit privat nga dhoma tregtare e RS të Kroacisë, Sindikata jozyrtare e Punëtorëve të Hekurudhave dhe përfaqësues të Sekretariatit Republikan për Informim. Gjatë muajit mars, I. Rugova, M. Nikolic dhe V. Gligorov, u ftuan në Ambasadën Amerikane në Beograd për të marrë pjesë në një dialog televiziv midis studiove në Beograd, Zagreb,

Pragë dhe Uashington. Ambasada Amerikane po kryen gjithashtu një operacion klasik të inteligjencës. Një aktivitet i tillë u dokumentua pasi dy shtetas jugosllavë, një oficer i APJ-së dhe një kod thyes nga PSSHIP-i, u gjykuan për veprën kriminale të spiunazhit.

Republika Federale e Gjermanisë

Që nga viti 1983, shtrirja dhe intensiteti i aktiviteteve të shërbimit informativ të Republikës Federale të Gjermanisë (më tej BND) ndaj RSFJ-së janë rritur vazhdimisht. Qendra e operacioneve e BND-së që drejton agjencinë në vendin tonë ndodhet në Munihi. Aktualisht ai shfaqet në këtë rol në 8 informatorë, të cilët mbajnë kontakte të drejtpërdrejta me agjencinë në Jugosllavi. Deri në vitin 1988, shërbimi kontrollonte 10 agjentë të kësaj qendre. Ndërkohë, një u dënua për spiunazh, ndërsa BND-ja braktisi tre agjentë. Aktualisht shërbimi monitoron dhe kontrollon veprimtarinë e 9 agjentëve të kësaj qendre. Ato janë të vendosur në territorin e Kroacisë, Sllovenisë dhe Serbisë. BND-ja po heton edhe 6 persona të tjerë nga RSFJ-ja me qëllim të rekrutimit të tyre për bashkëpunim. Qendra radio e inteligjencës e BND-së vepron gjithashtu nga Munihi mbi Jugosllavi. Agjentët e punësuar janë persona që për arsye të ndryshme kanë banuar përkohësisht në RS të Gjermanisë, disa prej të cilëve gazetarë, drejtues biznesi etj. BND-ja është duke studiuar dhe ndërmarrë hapa konkretë kundër një ish-anëtari të Komitetit Qendror të Partisë Komuniste të njëres prej republikave tona, si dhe ka kontaktuar me një aktivist të njohur të një partie jugosllave të sapoformuar.

Hulumtimi ynë në këtë fushë tregon se BND-ja mbledh të dhëna të hollësishme të natyrës politike, ushtarake, ekonomike dhe të tjera. Ata janë veçanërisht të interesuar për marrëdhëniet ndër-republikane dhe shkëputjen e mundshme të disa republikave, situatën në Kosovë, partitë e sapoformuara, vendosjen e APJ-së përballë krizës aktuale në Serbi, armatosjen e ushtrisë sonë etj.² Nga këndvështrimi i Shërbimit

² Për ilustrim, theksojmë se 3 vjet më parë BND ofroi një shpërblim prej 100,000 DM për rekrutimin e oficerëve të JNA-së, 50 deri në 300 mijë DM për formulën e pa depërtueshmërisë së tankut tonë T-84, 2,000,000 \$ dhe shpërblim për pilotët tanë të cilët do të arratisen me aeroplan MIG-29, azil dhe të ngjashme.

është interesant aktiviteti i gazetarëve gjermanë Viktor Mayer dhe Hans Peter Ruhlmann gjatë periudhës përkatëse, për të cilët ka informacione se janë të lidhur me një agjenci të caktuar të inteligjencës perëndimore. Ruhlmann ka qenë i dënuar më parë si agent i BND-së. Ndër artikujt më tendencioz dhe të pavërtetë që janë botuar së fundmi në shtypin gjerman, duam të përmendim se Ruhlman botoi një pjesë rreptësishtë sekrete në “Hrvatska domovina” më 8 janar 1988. Dokumenti ushtarak “Karta nr. 5055-5”, dhe pak më vonë pjesë të “Dokumentit sekret të Beogradit”. Krahas lidhjeve të Rullmanit me emigracionin ushtash, ai kishte kontakte edhe me disa individë të interesuar për sigurinë nga Jugosllavia. Në dy vitet e fundit, Mayer ka vizituar rreth dhjetë herë Jugosllavinë dhe është takuar, ndër të tjera, me Kosta Cavoskin, Dimitrije Rupel, Vllado Gotovacit etj.

Italia

Shërbimi Inteligjent Italian operon në mënyrë të dukshme kërkimore-inteligjente ndaj vendit tonë, nga qendrat në Romë, Trieste, Udine, Verona dhe Padova. Në këto qendra Shërbimi ka identifikuar 17 informatorë. Shërbimi kontrollon 13 agjentë të këtyre qendrave, të cilat janë kryesisht të vendosura në tre rajonet e Sllovenisë dhe të Kroacisë. Shërbimi Inteligjent Italian arriti të krijonte një marrëdhënie agjenturore me disa pjesëtarë të APJ-së, policisë dhe doganave.

Greqia

Shërbimi Informativ Grek, operon drejt Jugosllavisë nga qendrat në Selanik, Lërini dhe Vodenës. Ky aktivitet kryhet nga 10 oficerë të inteligjencës, të cilët mbajnë lidhje me 12 agjentë nga vendi ynë që i kontrollon shërbimi. Sipas strukturës, agjentët janë gazetarë, profesorë, juristë, oficerë në pension etj.

Mbretëria e Bashkuar

Veprimtaria specifike e shërbimit inteligjent britanik ndaj Jugosllavisë, në kohët e fundit, është zhvilluar kryesisht përmes gazetarëve britanikë, të cilët prej kohësh janë shënuar si ndërlidhës të shërbimit të inteligjencës britanike si: Nora Beloff, e dëbuar nga RSFJ-ja në 1983, njofton kthimin e saj, Stella Alexander erdhi në Jugosllavi

megjithëse kishte ndales nga viti 1988, Desa Trevisan, korrespondente e gazetës “The Times” që përhapte të pavërteta rreth ngjarjeve në RSFJ-së. Përfaqësuesit diplomatikë dhe konsullorë të Ambasadës Britanike vizituan Kosovën në shkurt të vitit 1990 me dëshirën për të kontaktuar me disa figura udhëheqëse të grupeve alternative atje. Ata gjithashtu u përpoqën të kontaktojnë Marko Lenardic, një përfaqësues i Partisë Kombëtare Progresive, që ata besojnë se është opozita e vërtetë në Slloveni. Ambasadori britanik, gjatë vizitës së tij në Zagreb, në shkurt të vitit 1990, u takua dhe shtroi një darkë për përfaqësuesit e një partie të sapo themeluar në Kroaci - Shërbimi nuk e di se cila parti ishte kjo.

Suedia

Përfaqësuesit diplomatikë dhe konsullorë të Ambasadës Suedeze monitorojnë çdo ditë proceset e themelimit të partive të reja, duke shfaqur interesim të madh për kontaktet me Ibrahim Rugovën. Përveç kësaj, ata shumë shpesh kontaktojnë Ivan Jankovic dhe -V. Dimitrijevic, nga i cili marrin informacione për alternativat dhe partitë.

Izraeli

Është vërtetuar se Shërbimi Inteligjent i Izraelit ka qendrat e veta në Paris, Athinë, Selanik dhe Vjenë, të cilat i drejtohen edhe Jugosllavisë. Ata vendosin kontakte me anëtarë individualë të shoqatave hebraike në Jugosllavi dhe si prioritet hetojnë praninë dhe aktivitetin e mundshëm të organizatave terroriste ndërkombëtare në vendin tonë.

Qendrat e huaja të Inteligjencës në vendet e Evropës lindore Bashkimi i Republikave Socialiste Sovjetike (më tej: BRSS)

Pavarësisht nga proceset në BRSS dhe gjithçka që e shoqëroi atë në nivel të brendshëm dhe ndërkombëtar, duke përfshirë edhe shërbimet e inteligjencës, sovjetikët vazhduan të monitoronin nga afër gjithçka që ndodhte në Jugosllavi, veçanërisht atë që kishte disa ngjashmëri me ngjarjet aktuale në BRSS. Bie në sy se i ashtuquajti spiunazh teknologjik për të rënë, arritjet shkencore dhe teknike, duke shfrytëzuar territorin dhe qytetarët e RSFJ-së.

Ky lloj spiunazhi, në kohët e fundit, është tentuar veçanërisht të realizohet në formën e ndërmarrjeve vendore me një numër të madh punonjësish.

Sa u përket aktiviteteve të Shërbimit Informativ Sovjetik (më tej: SHIS) nga qendrat e huaja, ato kryhen kryesisht nga selia e KGB-së në Moskë dhe qendrat në Kiev, Leningrad dhe Uzhgorod. Sipas Shërbimit Informativ, stafi i këtyre qendrave mban në gatishmëri 5 agjentë. Në vitin 1984, në Kiev u dënuan agjenti i KGB-së, Obenjikhin Aleksandar (13 vjet) dhe shtetasi jugosllav Tomic Zikica (8 vjet), i cili si korrier në Parlamentin e RSFJ-së, i ngarkuar me dërgimin e postës, sekuestronte materiale të natyrës së fshehtë dhe ia dorëzuan inteligjencës sovjetike. Njëfarë aktiviteti u krijua edhe nga qendrat ShIS në ambasadat sovjetike në Vjenë, Budapest dhe Sofje.

Romania

Deri në grusht, shtetin e fundit në Rumani, aktivitetet e shërbimit të tyre drejt Jugosllavisë kryheshin nga qendrat në Bukuresht, Timisoara, Turn Severin dhe Resita. Detyrat lidhur me sulmin ndaj vendit tonë janë kryer nga 22 oficerë të inteligjencës, të cilët kanë përdorur shërbimet e 34 agjentëve të njohur. Agjencia ishte veçanërisht e fokusuar në çështjet që kanë të bëjnë me marrëdhëniet brenda udhëheqjes sonë, situatën në Kosovë, APJ, etj. Shërbimi rumun tregoi një qëndrim veçanërisht aktiv përmes formave të ndryshme të bashkëpunimit me Jugosllavinë si në qarkullimi kufitar lokal, shkëmbimi i delegacioneve të ndryshme etj.

Qendrat e huaja të shërbimit të inteligjencës shqiptare

Shërbimi inteligjent shqiptar (më tej: ShISh) është veçanërisht agresiv në përpjekjet e tij për të ndikuar në aktualitetin e vendit tonë. Veprimtaria e këtij Shërbimi nga jashtë zhvillohet në dy drejtime kryesore: nga qendrat e Sigurimit në Tiranë, Shkodër, Tropojë, Kukës, Peshkopi, Pogradec, Korçë dhe përfaqësitë diplomatike shqiptare në Stamboll, Vjenë, Romë, Bon, Paris, Bruksel, Stokholm, Nju Jork, Sofje, Varshavë dhe Bukuresht. Në qendrat e sipërpërmendura, drejt Jugosllavisë punojnë rreth 60 forca të inteligjencës të stërvitur mirë. Me urdhër të selisë në Tiranë dhe në varësi të nevojave ato zhvendosen në

mënyrë të veçantë nga qendra në qendër. Shërbimi është në dijeni se në vendin tonë janë 37 agjentë në linjë, 28 prej të cilëve janë nën kontrollin e shërbimit për siguri shtetëror. Bëhet fjalë kryesisht për të rinj dhe të arsimuar nga komitetet e arsimit, biznesit, Mbrojtje së përgjithshëm popullore,... etj.

Për të monitoruar pothuajse çdo ditë situatën në Jugosllavi, veçanërisht ku popullsia shqiptare banon, ShISH ndër të tjera përdor edhe marrëdhëniet e ndërsjella familjare mes shtetasve tanë me kombësi shqiptare dhe shqiptarëve, shtetasve të saj që banojnë përkohësisht atje për arsye të ndryshme, apo shtetasit tanë që ikin në Shqipëri etj., kalojnë transit nëpër Jugosllavi. Në këto dhe mënyra të tjera, ndër të tjera, kohëve të fundit, ShISH posaçërisht po përpiket t'i përcjellë aktivitetet e liderëve partiakë në Kosovë si Ibrahim Rugova, Idriz Ajeti, Zekerija Cana, Shkëlzen Malici, etj. Karakteristikë e ShISH është se, krahas kërkimeve të inteligjencës, kryen drejtpërdrejt veprime të gjera, nëpërmjet emigracionit armiqësor shqiptar dhe separatistëve shqiptarë në vend, të cilat paraqesin një instrument shumë të rëndësishëm në zbatimin e politikës së Shqipërisë etnike ndaj Kosovës dhe pjesëve të tjera të vendit tonë ku jetojnë pjesëtarë të etnisë shqiptare.

Sipas informacioneve të qasshme, Ambasada e RSP-së e Shqipërisë në Beograd nuk ka funksionuar në kapacitetin klasik të inteligjencës që nga viti 1981. Vetëm herë pas here përgatit kandidatë të caktuar për rekrutim, i cili kryhet jashtë territorit të Jugosllavisë, qoftë në Shqipëri apo në vende të treta. U konstatua se shtetasit jugosllavë të përkatësisë etnike shqiptare, të cilët në baza të caktuara zyrtare, më së shpeshti për të vizituar të afërmit në Republikën Popullore të Shqipërisë, aplikonin në Ambasadë për vizë. Aktiviteti kryesor i Ambasadës Shqiptare në dy-tre vitet e fundit ka qenë në fushën e ndërkombëtarizimit të çështjes së Kosovës. Ambasadori shqiptar është shumë aktiv në komunikimin me ambasadorët e vendeve perëndimore të akredituar në RSFJ. Ai përdor të pavërteta dhe gjysmë të vërteta, duke u përpjekur të bindë sa më shumë përfaqësues të vendeve të ndryshme për qëndrimin shqiptar për zgjidhjen e problemit të Kosovës³. Në të njëjtën kohë, ambasadori

³ Politika serbë, Jugosllave çdo herë është munduar ti përgënjeshtroj të vërtetat sa i përket shqiptarëve edhe në këtë raste përmes dokumentit të dalë nga Sekretariati Republikan për Punë të Brendshme.

shqiptar në Beograd, si dhe bashkëpunëtorët e tij, po falsifikojnë rëndë faktet historike dhe po bëjnë fushatë për autonomi më të madhe të Kosovës, për frenimin dhe shtypjen e masave politike dhe të tjera serbe ndaj Kosovës, për mbështetjen e grupeve dhe partive alternative nga grupi etnik shqiptar, për heqjen e emergjencës dhe tërheqjen e organeve të shtetit etj.

Emigrimi armiqësor nga Jugosllavia, në funksion të ndikimit në ngjarjet në RSFJ

Në qasjen ndaj vendit tonë, faktori i huaj gjithmonë i ka kushtuar vëmendje emigrimit armiqësor me origjinë nga Jugosllavia. Pavarësisht se emigracioni tenton të paraqitet në opinionin ndërkombëtar si një forcë autonome dhe e pavarur, e së fundmi si një “opozitë politike në mërgim”, veprimtaria e tij është e paimagjinueshme pa bashkëpunimin me bartës të huaj të aktiviteteve rrënuese dhe të tjera armiqësore ndaj vendit tonë. Bazuar në mbështetjen që kanë, anëtarët e grupeve intelektuale të emigracionit⁴ mbrojnë tezën e pajtimit, sepse, sipas mendimit të tyre, emigracioni i përçarë ustash dhe çetnik nuk përfaqëson një forcë të rëndësishme politike, prandaj është e nevojshme të krijohet një “lëvizje mbi kombëtare e forcave të reja demokratike” në të cilin kontekst ata insistojnë në lidhjen e opozitës në vendet tyre, qoftë ajo serbe, kroate, sllovene, apo ndonjë tjetër.

Mbështetja e hapur e Perëndimit për të ashtuquajturin grup të emigrantëve intelektualë “Takimet Demokratike” dëshmohej edhe nga fakti se “Takimet Demokratike”, në mes të tetorit të vitit 1989 u mbajtën në Dhomën e Komunave të Parlamentit Britanik dhe se në ditën e dytë mbledhja drejtohej nga një anëtar i Lordëve të Dhomës së Anglisë. “Organizata ombrellë” e Këshillit Kombëtar Kroat dhe lideri i saj

⁴ Anëtarët e Organizatës Ndërkombëtare të Emigracionit kanë pozita të mira në strukturat politike dhe shërbimet inteligjente të Perëndimit. Anëtarët më të njohur të atij emigracioni janë: Mate Mestovic, Ivan-Vane Ivanoviç, Desimir Tosic, Ljubo Sirc, Zulfli Pasic, etj. Mbledhja e parë e Komitetit Ndërkombëtar të Emigracionit në vitin 1963 u thirr dhe u financua nga Ivanoviç, një ish-nënkolonel në shërbimin e inteligjencës britanike, dhe tani një biznesmen - pronar i një kompanie tregtare që trashëgoi nga xhaxhai i tij dhe që administrata britanike ia kishte restauruar plotësisht.

Mate Mestrovic, ka vite që vepron sipas strategjisë së Perëndimit ndaj Jugosllavisë⁵. Vitin e kaluar, Departamenti i Shtetit priti zyrtarisht Mate Mestrevic dhe Mladen Zorkin, të cilët folën me zëvendës Sekretarin e Shtetit të SHBA-së Timothy Deal dhe Shefin e Departamentit për Jugosllavinë John Smith. Sipas Mestrovicit, sipas raporteve nga shtypi ustash, Deal ka shprehur qëndrimin e administratës amerikane, sipas së cilës SHBA-ja nuk ishin kundër një konfederate në Jugosllavi, por vetëm me kusht që ajo të zbatohej në mënyrë paqësore. Sipas Mestrovicit, qëndrimi i administratës amerikane konfirmoi korrektësinë e idesë së tij për domosdoshmërinë e bashkëpunimit mes kroatëve, shqiptarëve dhe sllovenëve jashtë dhe brenda me qëllim të shpërbërjes së Jugosllavisë dhe nevojës për një ndarje paqësore me serbët. Perëndimi është veçanërisht i interesuar për të lidhur “emigracionin e orientuar në mënyrë demokratike” dhe forcat opozitare në vend. Për këtë, u janë dhënë sugjerimet e duhura figurave drejtuese nga radhët e emigracionit armiqësor. Në përputhje me realizimin e këtij orientimi në vendet perëndimore, organizohen seminare, leksione të ndryshme etj., të cilat synojnë të bashkojnë në një tryezë të përbashkët përfaqësuesit e emigracionit dhe të “forcave demokratike” nga Jugosllavia⁶.

Më parë lidhja mes emigracionit armik dhe forcave “opozitare” nga vendi manifestohej kryesisht përmes botimit të artikujve në botimet e emigracionit armik, kohët e fundit ka pasur gjithnjë e më

⁵ Në kuadër të debatit ndërkombëtar “Çështja Kroate”, Mestrovic vendosi kontakte të shumta me anëtarë të njohur të jetës shoqërore, ekonomike dhe kulturore të Perëndimit. Vetëm në dy vitet e fundit, përveç kontakteve të shumta me kongres men dhe senatorë, si dhe me punëtorë të trajnuar dhe anëtarë të dyshuar të shërbimeve të inteligjencës perëndimore, Mestrovic ka kontaktuar edhe përfaqësuesin e Unionit Kristian Demokrat në Parlamentin gjerman, ish-ministrin e Shtetit Vogel, anëtar i Komisionit të Punëve të Jashtme të Parlamentit dhe kryetarin e Komisionit të të Drejtave të Njeriut me iniciativën e përfaqësuesit të Strasburgut, i pranishëm edhe nga Ota Fon Hebsburg. të opozitës së vendit, Franz Bouchard dhe Katja Boh. Gjatë qëndrimit në Strasburg, Mestrovic u takua me përfaqësues të Partisë Socialiste të Francës dhe mori një ftesë për t’u takuar nga Ministri i Punëve të Jashtme të Vatikanit.

⁶ Një “lidhje” e tillë është bërë në mars të vitit 1989 në një seminar të organizuar nga “Partia Kombëtare e Austrisë” në Vjenë me temën “Politika aktuale në Jugosllavi”, ku morën pjesë Mate Mestrovic, Ljubomir Tadić dhe Katja Boh. Gjatë fjalës së tij, Mestrovic theksoi se ai duhet të konsiderohet si faktor politik në Jugosllavi, duke qenë se Perëndimi e mbështet me gjithë zemër.

shumë kontakte të hapura dhe publike. Udhëtimet e shumta jashtë vendit dhe ligjëratat shtetërore të Tugjmanit, Sekut, Paragës, Sheshelit, Drashkoviçit, Komneniçit e figurave të tjera i shërbejnë qëllimit të pajtimit të përgjithshëm brenda kombit dhe krijimit të blloqeve opozitare. Kohët e fundit në shtypin e emigrantëve janë botuar gjithnjë e më pak artikuj nga autorë të njohur për qëndrimin e tyre opozitar dhe jomiqësor ndaj sistemit politik dhe rendit kushtetues të RSFJ-së. Si zëvendësim i duhur, në vend të tyre përdoren artikujt e botuar në mediat e vendit. Lidhja mes emigracionit armiqësor kroat dhe shqiptar, veçanërisht organizatave të tyre terroriste⁷, është bërë gjithnjë e më e theksuar, sidomos kohët e fundit. Qarqe të caktuara në Perëndim i japin ndihmë dhe mbështetje të hapur emigracionit armik shqiptar. Dhënia e kësaj ndihme dhe mbështetje arsyetohet me mbrojtjen e të drejtave të njeriut të shqiptarëve në Kosovë dhe Jugosllavi.

Edhe pse përfaqësues zyrtarë të vendeve perëndimore deklarohen në favor të stabilitetit të Jugosllavisë si faktor sigurie në Evropë, praktikisht aktivitetet anti-jugosllave të Nacionalizmit, Ekstremizmit shqiptar (demonstrata, tubime të ndryshme emigrantësh dhe aktivitete të tjera subversive-propagande) tolerohen, me arsyetimin e njohur se aktivitete të tilla janë të ligjshme dhe të lejuara në vendet e tyre.

Për të kompromentuar RSFJ-në dhe për të fituar mbështetje nga faktorë të huaj (përfshi legalizimin dhe njohjen ndërkombëtare të “lëvizjes”), udhëheqësit e emigrantëve kohët e fundit janë angazhuar veçanërisht në ndërkombëtarizimin e çështjes së Kosovës dhe pozitës së shqiptarëve në RSFJ, në të cilën kanë arritur efekte të rëndësishme. Një dashuri e veçantë tregohet për dy nga figurat më të shquara të veprës së Nacionalizmit dhe separatizmit shqiptar, Xhafer Shatrit dhe Emin Fazliut⁸.

⁷ Sipas Sekretariatit për Punë të Brendshme të Jugosllavisë emëroreshin organizata terroriste, por në fakt ishin organizata çlirimtare.

⁸ Xhafer Satri është figura më e rëndësishme në Lëvizjen Popullore të Republikës së Kosovës që qëndron pas organizimit dhe përgatitjes së aksioneve terroriste në RSFJ (tentativa e vrasjes së pjesëtarit të Sigurimit shtetërorë për siguri në Istok, Baboviçit). Emin Fazliu është identifikuar si agjent i BND-së, që përmes tij drejton aktivitetet e Organizatës Nacional Demokratike Shqiptare.

Veprimtaria subversive-propagandistike në kuadër të fushatës për mbrojtjen e të drejtave të njeriut, nacionalistët dhe separatistët shqiptarë i portretizon si “luftëtarë të vërtetë për emancipimin e plotë të kombit shqiptar”, dhe platformën e tyre politike si “luftë për çlirim kombëtar dhe social”.

Për arritjen e qëllimeve në këtë fushë, gjithnjë e më shumë në Misionin e OKB-së po dërgohen peticione, memorandumë dhe materiale të tjera propagandistike, të cilat paraqesin edhe kërkesa të caktuara, si në Gjenevë, Sekretarit të Përgjithshëm dhe organe të tjera të OKB-së, Parlamentit Evropian, KSBE, Amnesty International, Seksionit për të Drejtat e Njeriut dhe organizata dhe institucione të tjera joqeveritare, qeveri dhe individë me ndikim në vendet perëndimore. Ata arritën të marrin pjesë në një debat në Parlamentin Evropian, në të cilën “shkelja e të drejtave të njeriut të shqiptarëve në RSFJ u konsiderua si një “çështje urgjente” dhe u miratua një rezolutë”. Individët arritën të lidhen me organizatën “Qendra Evropiane për Botën e Tretë” në Zvicër, përfaqësuesit e së cilës marrin pjesë në seancat e Komisionit të OKB-së për të Drejtat e Njeriut në Gjenevë, dhe si pjesë e delegacionit të kësaj organizate, marrin pjesë në seancat e Komisionit dhe shpërndajnë materiale propaganduese me përmbajtje armiqësore për të pranishmit.

Kohët e fundit, ndikimi i emigracionit armiqësor shqiptar te disa anëtarë të komunitetit amerikan është bërë veçanërisht i dukshëm te organet përfaqësuese, përkatësisht te një grup kongresistësh dhe senatorë Dio Gardi, Krejn, Broomfield, Simon, Dole, Riegel, Lantos, të cilët janë shumë të angazhuar “në luftën për të drejtat e shqiptarëve në RSFJ”. Kjo rezultoi në paraqitjen e një rezolute në Kongresin Amerikan. Nacionalizmi dhe ekstremizmi shqiptar operon në SHBA me emrin “Komuniteti Shqiptar në Amerikë” dhe ka mbështetje dhe ndihmë të fortë nga i ashtuquajti lobi shqiptar, në të cilin janë pjesëmarrës disa kongresistë dhe senatorë të tanishëm dhe ish-intelektualë, profesorë universiteti, amerikanë të pasur me origjinë shqiptare, etj. Përveç ndihmës në organizimin e demonstratave të shumta anti-jugosllave, Nacionalizmi dhe ekstremizmi shqiptar mori një mbështetje të konsiderueshme financiare, pushteti për të hapur një zyrë në Uashington (“Albanian American Education Foundation”), e cila shërben si përfaqësi zyrtare e shqiptarëve në SHBA. Ky aksion u

iniciua dhe u drejtua gjatë gjithë kohës nga ish-kongresisti amerikan J. Diogardi. Gjatë qëndrimit të tij të fundit në Prishtinë, ai deklaroi se Kongresi Amerikan dhe ai personalisht ishin shumë të interesuar për problemin e Kosovës dhe se kishte ardhur në Jugosllavi për të ndihmuar popullin shqiptar. Theksi kryesor i fjalimeve të kongresistëve të lartpërmendur janë reduktuar në sulme të ashpra ndaj politikës së udhëheqjes serb në lidhje me situatën në Kosovë, duke shprehur pakënaqësinë për “qëndrimin pasiv të Kongresit” në lidhje me shkeljen e pretenduar të të drejtave të njeriut në Kosovë dhe duke vënë në dukje orientimin e SHBA-së që në të ardhmen nuk do të tolerojë pozicionin e shqiptarëve si “qytetar të rendit të dytë”. Gjithashtu, kërkohet që për shkak të shkeljes së të drejtave të njeriut në Kosovë, t’i hiqet statusi i kombit më të favorizuar të vendit tonë në tregtinë me SHBA-në.

Përmes ndërkombëtarizimit të çështjes së Kosovës dhe pozitës së shqiptarëve në RSFJ, Republika Socialiste Popullore e Shqipërisë po e imponon me shumë sukses në marrëdhëniet ndërkombëtare çështjen e gjoja shkeljes së të drejtave të njeriut të shqiptarëve në RSFJ. Këtë e tregon edhe prezantimi i fundit i ministrit të Jashtëm shqiptar, Reiz Malile, në OKB me seli në Nju Jork. Fakti është se Nacionalizmi dhe ekstremizmi shqiptar ka arritur sukses të konsiderueshëm në ndërkombëtarizimin e “problemit të Kosovës”, i cili tashmë ka fituar një legjitimitet ndërkombëtar.

Dokumenti gjenden në arkivin e Sllovenisë, AS1931 sk 1427.